

STANDARDY KSZTAŁCENIA

Kierunek Pedagogika specjalna

STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA

I. USTALENIA OGÓLNE

Studia kończą się nadaniem tytułu zawodowego licencjata.

Studia trwają nie krócej niż 6 semestrów. Liczba godzin zajęć nie powinna być mniejsza niż 2200, a liczba punktów ECTS mniejsza niż 180.

II. KWALIFIKACJE ABSOLWENTA

Absolwenci prezentują postawy humanistyczne: otwartości i dialogu, szacunku dla innych, wrażliwości na potrzeby człowieka – szczególnie niepełnosprawnego i wymagającego pomocy. Posiadają umiejętności posługiwania się interdyscyplinarną wiedzą dotyczącą prawidłowości rozwojowych człowieka, odchyłeń organicznych, psychicznych i społecznych oraz możliwości edukacyjnych, rehabilitacyjnych i resocjalizacyjnych. Posiadają umiejętności praktyczne w zakresie wybranej specjalności. Umieją rozpoznawać i samodzielnie rozwiązywać problemy edukacyjne, rehabilitacyjne i resocjalizacyjne. Znają język obcy na poziomie biegłości językowej B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy. Posiadają umiejętności posługiwania się nowoczesnymi środkami przekazu informacji. Absolwenci są przygotowani do pracy na stanowisku: wychowawcy, nauczyciela, nauczyciela wspierającego, pedagoga specjalnego-terapeuty, specjalisty-pedagoga specjalnego, pedagoga specjalnego-rehabilitanta, doradcy, kuratora. Są przygotowani do pracy w różnych instytucjach zgodnie z ukończoną specjalnością, w tym w: placówkach oświatowo-wychowawczych, poradniach specjalistycznych, placówkach opieki, wychowania i rehabilitacji, agendach służb socjalnych, placówkach służby zdrowia i resocjalizacyjnych, oświatowych agendach samorządowych oraz sądownictwie. Przygotowanie do pracy w szkolnictwie wymaga ukończenia specjalności nauczycielskiej (zgodnie z rozporządzeniem ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego w sprawie standardów kształcenia nauczycieli). Absolwenci powinni być przygotowani do podjęcia studiów drugiego stopnia.

III. RAMOWE TREŚCI KSZTAŁCENIA

III.1 GRUPY TREŚCI KSZTAŁCENIA, MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ ZORGANIZOWANYCH ORAZ MINIMALNA LICZBA PUNKTÓW ECTS

	godziny	ECTS
A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH	300	34
B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH	390	43
Razem	690	77

III.2 SKŁADNIKI TREŚCI KSZTAŁCENIA W GRUPACH, MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ ZORGANIZOWANYCH ORAZ MINIMALNA LICZBA PUNKTÓW ECTS

	godziny	ECTS
A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH	300	34
Treści kształcenia w zakresie:		
1. Propedeutyki nauk społecznych	60	
2. Propedeutyki edukacji	180	
3. Biomedycyny	60	
B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH	390	43
Treści kształcenia w zakresie:		
1. Neurofizjologii		
2. Psychopatologii rozwoju		
3. Podstaw pedagogiki specjalnej		
4. Podstaw diagnostyki psychopedagogicznej		
5. Dydaktyki i metodyk specjalnych		

III.3 WYSZCZEGÓLNIENIE TREŚCI I EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH

1. Kształcenie w zakresie propedeutyki nauk społecznych

Treści kształcenia: Pojęcie, przedmiot i działy filozofii. Ontologia, gnoseologia, aksjologia, antropologia, historiozofia, etyka, estetyka. Okresy w rozwoju filozofii. Główne kierunki, przedstawiciele i zasadnicze problemy: filozofii starożytnej, filozofii średniowiecza, filozofii nowożytnej, filozofii współczesnej. Filozofia jako teren refleksji nad aksjologią i przesłankami etycznymi uprawiania nauk: biologii, psychologii, socjologii, antropologii, nauk o kulturze, pedagogiki i ich subdyscyplin. Źródła zróżnicowania paradygmatów badawczych i podejść terapeutycznych we współczesnych naukach pedagogicznych. Metoda filozoficznej analizy problemów teoretycznych i metodologicznych współczesnej nauki i jej zastosowań praktycznych. Podstawowe pojęcia z zakresu socjologii. Metodologiczny status socjologii. Początki i rozwój badań socjologicznych – dzieje dyscypliny. Subdyscypliny socjologiczne oraz ich wzajemne zależności. Status i miejsce socjologii jako nauki wśród innych nauk humanistycznych. Klasyczne i współczesne teorie socjologiczne. Procesy społeczne, struktury społeczne i wskaźniki stratyfikacji. Zmiany społeczne. Teorie związku jednostki ze społeczeństwem. Osobowość społeczna, więź społeczna, komunikacja społeczna. Strategie adaptacyjne.

Efekte kształcenia – umiejętności i kompetencje: operowania wiedzą naukową i określania jej przesłanek aksjologicznych i etycznych; interpretacji tekstów filozoficznych i analizy tradycyjnych problemów filozoficznych w kontekście ich związków z podstawowymi problemami współczesności; dostrzegania wspólnych obszarów refleksji w naukach społecznych; dostrzegania, analizowania i interpretowania różnych zjawisk społecznych; wykorzystywania wiedzy socjologicznej oraz procedur badawczych do diagnozowania i wyjaśniania problemów pedagogicznych.

2. Kształcenie w zakresie propedeutyki edukacji

Treści kształcenia: Podstawowe pojęcia, działy i kierunki psychologii. Miejsce psychologii wśród nauk o człowieku. Procesy poznawcze, emocjonalne i motywacyjne. Podstawy różnic indywidualnych: temperament, zdolności i zainteresowania, inteligencja. Pojęcie, koncepcje i uwarunkowania rozwoju człowieka. Charakterystyka rozwoju poznawczego, emocjonalnego i społecznego. Cechy specyficzne różnych okresów rozwoju człowieka. Modele zmiany rozwojowej. Mechanizmy dojrzewania, uczenia się i socjalizacji. Metody badawcze psychologii ogólnej i rozwojowej.

Wybrane pojęcia i konstrukty teoretyczne pedagogiki. Działy i dyscypliny szczegółowe pedagogiki. Społeczno-kulturowy i osobowościowy proces wychowania a pedagogika. Nauki pedagogiczne dotyczące okresów rozwoju/edukacji człowieka oraz przedmiotu i obszaru praktyki. Struktura systemowa problemów pedagogicznych – związki z naukami o człowieku, społeczeństwie, kulturze. Integracyjny i interdyscyplinarny charakter pedagogiki. Orientacje metodologiczne w pedagogice: teoretyczne i empiryczne. Proces wychowania – dziedziny, cele, treści, uwarunkowania. Osobowość i osoba jako przedmiot i podmiot wychowania. Historyczne i współczesne prądy oraz kierunki w pedagogice. Badania porównawcze w pedagogice jako źródło zmian rozwojowych i inspiracji. Proces kształcenia i jego efekty. Klasyczne i współczesne orientacje dydaktyczne. Systemy dydaktyczne – założenia, struktura, realizacja. Ogólne założenia, cele i treści kształcenia. Proces kształcenia – przebieg, aktywizacja. Obudowa dydaktyczna procesu kształcenia: zasady, metody, formy organizacyjne, środki dydaktyczne. Style pracy nauczyciela i uczniów. Efektywność kształcenia – pomiar, ewaluacja, uwarunkowania. Niepowodzenia dydaktyczne. Współczesne instytucje dydaktyczno-wychowawcze i opiekuńcze. Pozaszkolne inspiracje dydaktyczne. Budowa, funkcje i metody badania narządów głosotwórczych człowieka. Zasady i warunki tworzenia głosu o odpowiednim nastawieniu i natężeniu. Profilaktyka i rehabilitacja narządu głosu.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: korzystania z teorii psychologicznych w rozumieniu zjawisk pedagogicznych; korzystania z wiedzy psychologicznej w formułowaniu i rozwiązywaniu problemów pedagogicznych; rozumienia zmian rozwojowych w ich wymiarze normatywnym i patologicznym; stosowania wiedzy o prawidłowościach i przebiegu rozwoju człowieka do opracowywania zadań dydaktycznych, wychowawczych i rehabilitacyjnych; zrozumienia istoty, czynników i uwarunkowań wychowania/edukacji w kontekście społeczno-kulturowym w pełnym cyklu życia człowieka; integracji problemów występujących w praktyce i teorii pedagogicznej; rozumienia myśli pedagogicznych i ich źródła, w kontekście prądów społecznych i ideowych współczesności; przyjmowania postawy refleksyjnej i krytycznej wobec różnych koncepcji pedagogicznych, aktualnych problemów pedagogicznych i praktyki wychowawczej; obserwowania, rozpoznawania i wyjaśniania sytuacji dydaktycznych i przebiegu procesu kształcenia; tworzenia własnego warsztatu pedagogicznego i przygotowania do prowadzenia zajęć dydaktycznych; świadomego kierowania wykorzystaniem własnego głosu.

3. Kształcenie w zakresie biomedycyny

Treści kształcenia: Ontogeneza – prawidłowości, uwarunkowania, mechanizmy regulacji i adaptacji, metody badań. Ontogenetyczne prawidłowości rozwoju człowieka. Fazy ontogenezy z uwzględnieniem potrzeb fizycznych i psychicznych człowieka, okresy krytyczne dla rozwoju i zdrowia. Mechanizmy dziedziczenia. Genetyczne uwarunkowania rozwoju (prawidłowości, zaburzenia). Diagnostyka i poradnictwo genetyczne.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia przyczyn zmienności osobniczej i międzyosobniczej; analizy zaburzeń rozwojowych z punktu widzenia związków etiologii z symptomatologią; rozpoznawania indywidualnych potrzeb i możliwości człowieka w poszczególnych etapach ontogenezy; stosowania wiedzy genetycznej w poradnictwie.

B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH

1. Kształcenie w zakresie neurofizjologii

Treści kształcenia: Budowa, rozwój, funkcje i czynności układu nerwowego. Hormonalna regulacja funkcji życiowych. Neurofizjologiczne podstawy zachowania się człowieka. Patogeneza najczęstszych schorzeń układu nerwowego i narządów zmysłów. Możliwości kompensacyjne układu nerwowego.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: oceny nueruochirurgicznej organizmu człowieka uwzględniającej budowę i funkcje układu nerwowego.

2. Kształcenie w zakresie psychopatologii rozwoju

Treści kształcenia: Zaburzenia psychiczne i ich uwarunkowania. Elementy psychologii klinicznej. Psychologia kliniczna jako dziedzina badań naukowych i zastosowań w diagnozie, rehabilitacji i profilaktyce. Modele zdrowia. Psychologiczne uwarunkowania zdrowia. Zdrowie psychiczne. Rodzaje zaburzeń psychicznych i ich uwarunkowania. Psychologiczne problemy osób niepełnosprawnych intelektualnie. Psychologiczne metody diagnozy problemów związanych ze zdrowiem, chorobą i niepełnosprawnością. Poradnictwo psychologiczne. Profilaktyka psychologiczna.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia zjawisk homeostazy; rozumienia relacji organizm – funkcjonowanie psychofizyczne: rozpoznawania czynników wspomagających rozwój człowieka; rozpoznawania czynników psychologicznych ważnych dla powstawania zaburzeń zdrowia; rozpoznawania przejawów różnych zaburzeń zdrowia psychicznego; rozpoznawania psychologicznych uwarunkowań zaburzeń zachowania na różnych etapach rozwoju człowieka; korzystania z diagnozy psychologicznej dla potrzeb nauczania, wychowania i rehabilitacji; formułowania wskazań dla różnych rodzajów pomocy psychopedagogicznej.

3. Kształcenie w zakresie podstaw pedagogiki specjalnej

Treści kształcenia: Podstawowe problemy pedagogiki specjalnej jako nauki interdyscyplinarnej. Podstawy pedagogiki specjalnej – pojęcia, przedmiot, zakres i subdyscypliny. Opieka i rehabilitacja osób niepełnosprawnych od starożytności do czasów współczesnych. Wspólne i swoiste problemy osób z różnymi niepełnosprawnościami. Skala i dynamika zjawiska niepełnosprawności w Polsce i na świecie. Analiza porównawcza i typologia systemów kształcenia specjalnego w Polsce na tle systemów w innych państwach. Problemy dotyczące: efektywności, wyrównywania szans edukacyjnych oraz kształcenia pedagogów specjalnych. Postawy społeczne wobec osób niepełnosprawnych. Idea integracji osób niepełnosprawnych w edukacji i społecznym funkcjonowaniu. Normalizacja warunków życia osób niepełnosprawnych. Kreatywność osób niepełnosprawnych w różnych przejawach ludzkiej aktywności. Podstawowe regulacje prawne dotyczące rehabilitacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej i leczniczej. Poradnictwo, rehabilitacja społeczna i zawodowa oraz zatrudnienie osób niepełnosprawnych. Organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych. Dziedziny szczegółowe pedagogiki specjalnej – tyflopädagogika, surdopedagogika, pedagogika niepełnosprawnych intelektualnie, pedagogika terapeutyczna, pedagogika resocjalizacyjna. Osoba niepełnosprawna, niedostosowana społecznie. Procesy rehabilitacji i resocjalizacji – charakterystyka, przebieg, uwarunkowania. Możliwości spełniania zadań rozwojowych przez osoby niepełnosprawne i niedostosowane społecznie. Zasady i metody pracy opiekuńczo-wychowawczej, rehabilitacyjnej i resocjalizacyjnej. Formy opieki nad osobami niepełnosprawnymi. Działalność placówek resocjalizacyjnych – problemy funkcjonowania. Pedagogiczna opieka nad osobami niepełnosprawnymi w starszym wieku.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: oceny celów i zasad pedagogiki specjalnej; stosowania wiedzy z zakresu pedagogiki specjalnej; oceny normalizacji, autonomii, autorewalidacji oraz warunków pomyślnej integracji i edukacji inkluzywnej; korzystania z wiedzy z zakresu pedagogiki specjalnej w kontaktach z osobami niepełnosprawnymi.

4. Kształcenie w zakresie podstaw diagnostyki psychopedagogicznej

Treści kształcenia: Podstawy, cele, założenia i obszary. Procedury badań diagnostycznych i eksperymentalnych w pedagogice specjalnej – analizy jakościowe i ilościowe. Przydatność metod diagnostycznych w ocenie rozwoju zaburzeń. Pedagogiczne metody oceny funkcjonowania edukacyjnego, fizycznego, psychicznego

i społecznego osób niepełnosprawnych i niedostosowanych społecznie. Diagnoza na użytek działań rehabilitacyjnych i resocjalizacyjnych. Ocena skuteczności stosowanych metod wychowania, nauczania specjalnego, rehabilitacji i resocjalizacji. Rola i miejsce diagnostyki opiekuńczo-wychowawczej, rehabilitacyjnej i resocjalizacyjnej w pracy różnych placówek i instytucji. Poradnictwo i orzecznictwo psychopedagogiczne.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: diagnozowania psychopedagogicznego w zależności od stopnia i rodzaju zaburzenia a także wieku osoby niepełnosprawnej.

5. Kształcenie w zakresie dydaktyki i metodyk specjalnych

Treści kształcenia: Dydaktyka specjalna jako nauka teoretyczna i empiryczna. Podział dydaktyki specjalnej. Dydaktyka specjalna w kontekście porównawczym i interdyscyplinarnym. Koncepcje i systemy dydaktyczne kształcenia specjalnego. Zasady, metody oraz proces kształcenia w aspekcie trudności związanych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Ewaluacja i efektywność w kształceniu specjalnym. Miejsce i rola dydaktyki specjalnej w szkolnictwie ogólnodostępnym. Uwarunkowania specyfiki pracy z rodziną osoby niepełnosprawnej. Założenia i metody wspierania rodziny z osobą niepełnosprawną w całym cyklu jej życia. Wpływ zaburzeń rozwoju dziecka na funkcjonowanie rodziny. Możliwości usprawniania i funkcjonowania osób niepełnosprawnych w rodzinie. Relacje między rodziną a specjalistami. Poradnictwo rodzinne. Regulacje prawne odnoszące się do osób z różnego rodzaju niepełnosprawnością i ich rodzin. Organizowanie procesu kształcenia osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: obserwowania, rozpoznawania i wyjaśniania sytuacji dydaktycznych związanych z procesem kształcenia osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; przekładania wiedzy teoretycznej z zakresu pedagogiki specjalnej na postępowanie praktyczne; tworzenia warsztatu pracy i przygotowania do prowadzenia zajęć dydaktycznych z osobami niepełnosprawnymi oraz ich rodzinami.

IV. PRAKTYKI

Praktyki powinny trwać nie krócej niż 4 tygodnie.

Zasady i formę odbywania praktyk ustala jednostka uczelni prowadząca kształcenie.

V. INNE WYMAGANIA

1. Programy nauczania powinny przewidywać zajęcia z zakresu: (1) wychowania fizycznego – w wymiarze 60 godzin, którym można przypisać do 2 punktów ECTS, (2) języków obcych – w wymiarze 120 godzin, którym należy przypisać 5 punktów ECTS, (3) technologii informacyjnej w wymiarze 30 godzin, którym należy przypisać 2 punkty ECTS. Treści oraz efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje w zakresie technologii informacyjnej podane są w części wspólnej standardów.
2. Programy nauczania powinny zawierać treści poszerzające wiedzę ogólną w wymiarze nie mniejszym niż 60 godzin, którym należy przypisać nie mniej niż 3 punkty ECTS.
3. Programy nauczania powinny przewidywać zajęcia z zakresu ochrony własności intelektualnej oraz bezpieczeństwa pracy i ergonomii.
4. Za przygotowanie do egzaminu dyplomowego (w tym także za przygotowanie pracy dyplomowej, jeśli przewiduje ją program nauczania) student otrzymuje 10 punktów ECTS.

STANDARDY KSZTAŁCENIA

Kierunek Pedagogika specjalna

STUDIA DRUGIEGO STOPNIA

I. USTALENIA OGÓLNE

Studia kończą się nadaniem tytułu zawodowego magistra.

Studia trwają nie krócej niż 4 semestry. Liczba godzin zajęć nie powinna być mniejsza niż 800, a liczba punktów ECTS mniejsza niż 120.

II. KWALIFIKACJE ABSOLWENTA

Absolwenci posiadają zaawansowaną wiedzę humanistyczną oraz wykształcone poczucie wrażliwości na potrzeby człowieka – szczególnie niepełnosprawnego i wymagającego wsparcia w rozwoju, edukacji i społecznym funkcjonowaniu. Rozumieją rolę teorii w spełnianiu zadań pedagogicznych i są zdolni do samodzielnego analizowania, interpretowania i wykorzystywania posiadanej wiedzy w praktyce. Posiadają umiejętności tworzenia racjonalnych kontekstów diagnostycznych, edukacyjnych, wychowawczych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych. Posiadają wiedzę z zakresu podstawowego instrumentarium metodologicznego. Są przygotowani do uczestniczenia w badaniach z obszaru pedagogiki specjalnej oraz kontynuowania edukacji na studiach trzeciego stopnia (studiach doktoranckich). Absolwenci są przygotowani do pracy na stanowisku: wychowawcy, nauczyciela, nauczyciela wspierającego, pedagoga specjalnego-terapeuty, specjalisty-pedagoga specjalnego, pedagoga specjalnego-rehabilitanta, doradcy, kuratora. Absolwenci są przygotowani do pracy w różnych instytucjach zgodnie z ukończoną specjalnością, w tym w: placówkach oświatowo-wychowawczych, poradniach specjalistycznych, placówkach opieki, wychowania i rehabilitacji, agendach służb socjalnych, resocjalizacyjnych, oświatowych i samorządowych oraz służbie zdrowia i sądownictwie. Absolwenci są przygotowani do pracy w instytucjach dydaktyczno-badawczych oraz zajmujących się upowszechnianiem wiedzy z zakresu pedagogiki specjalnej. Posiadają umiejętności współpracy z innymi specjalistami, kierowania zespołami oraz zarządzania placówkami oświatowymi. Przygotowanie do pracy w szkolnictwie wymaga ukończenia specjalności nauczycielskiej (zgodnie z rozporządzeniem ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego w sprawie standardów kształcenia nauczycieli).

III. RAMOWE TREŚCI KSZTAŁCENIA

III.1 GRUPY TREŚCI KSZTAŁCENIA, MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ ZORGANIZOWANYCH ORAZ MINIMALNA LICZBA PUNKTÓW ECTS

	godziny	ECTS
A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH	150	18
B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH	150	18
Razem	300	36

III.2 SKŁADNIKI TREŚCI KSZTAŁCENIA W GRUPACH, MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ ZORGANIZOWANYCH ORAZ MINIMALNA LICZBA PUNKTÓW ECTS

	godziny	ECTS
A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH Treści kształcenia w zakresie:	150	18
1. Nauk społecznych	60	
2. Nauk o wychowaniu	90	
B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH Treści kształcenia w zakresie:	150	18
1. Neuro- i psychopatologii rozwoju		
2. Aspektów prawnych i ekonomicznych pedagogiki specjalnej		
3. Metod terapii		
4. Diagnostyki psychopedagogicznej		
5. Metodologii badań w naukach społecznych		

III.3 WYSZCZEGÓLNIENIE TREŚCI I EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH

1. Kształcenie w zakresie nauk społecznych

Treści kształcenia: Estetyczne i aksjologiczne problemy wspierania rozwoju osoby. Natura, kultura, mity i stereotypy. Etyka opisowa i etyka normatywna. Koncepcje w historii etyki, nurty współczesnej refleksji etycznej. Etyka jako refleksja towarzysząca działalności profesjonalnej. Aksjologiczne problemy działalności rehabilitacyjnej, resocjalizacyjnej, opiekuńczej. Humanistyczne postawy (otwartości, dialogu, współpracy) wobec osób i środowisk marginalizowanych. Swoistość refleksji etycznej i aksjologicznej, logika rozważań etycznych. Etyka wobec rozwoju naukowego i osiągnięć cywilizacji technicznej. Etyczne dylematy opieki socjalnej, rehabilitacji i resocjalizacji. Antropologia jako całościowa, wielowymiarowa wizja człowieka – przedmiot, obszary, kierunki teoretyczne i metodologiczne. Antropologia stosowana. Antropologia kulturowa – systemy kultury wobec człowieka w historycznym i regionowym wymiarze. Natura – kultura – cywilizacja. Kultura materialna i technologiczna, kultura społeczna, kultura idei i wartości, kultura a osobowość. Proces rozwoju kultury. Elementy kultury: wartości, wzory, kanony, obyczaje, normy, obrzędy, rytuały, symbole, mity. Systemy kultury: mitologie, religie, nauka, sztuka, komunikacja społeczna. Epoki kulturowe. Wzory osobowości. Dziedziczenie kulturowe. Tożsamość kulturowa, przenikanie i zderzenie kultur, dialog międzykulturowy.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: opisywania kultury epoki i kultury grupy; analizy typów kultury współczesnej; określania wzorów kulturowych wpływających na teleologię, procesy i efekty wychowania; edukacji człowieka w pełni wymiarów, cykli rozwoju i środowisk życia; dostrzegania wspólnych obszarów refleksji w naukach społecznych; prezentowania humanistycznych postaw otwartości, dialogu i współpracy; refleksji i wrażliwości etycznej nad rozumieniem związków człowieka i wychowania z kulturą.

2. Kształcenie w zakresie edukacji

Treści kształcenia: Podstawowe pojęcia psychologii społecznej. Psychologia społeczna jako nauka. Mechanizmy funkcjonowania człowieka w sytuacjach społecznych. Społeczne uwarunkowania zachowań. Percepcja społeczna, wpływ społeczny. Konformizm. Teorie postaw, zmiana postaw. Uprzedzenia, stereotypy. Interakcje społeczne, relacje interpersonalne, przetwarzanie informacji społecznej i komunikacja interpersonalna – przedmiot, funkcje i pojęcia. Twórcy i przedstawiciele pedagogiki społecznej – geneza i edukacja. Związki pedagogiki społecznej z innymi dyscyplinami nauki. Środowiska wychowawcze – metody organizowania, wspierania i aktywizowania. Problemy społeczno-edukacyjne: nierówności w dostępie do oświaty, marginalizacja i wykluczanie, przemoc. Metodologiczne podstawy analizy zjawisk społecznych i środowisk wychowawczych. Źródła pedagogiki – rys historyczny. Nauczyciel – wychowawca w koncepcjach i systemach pedagogicznych. Nauczyciel jako zawód: kształcenie, rozwój i awans zawodowy, status prawny. Deontologia pedagoga specjalnego. Nauczyciel wobec współczesnych problemów transformacji i przemian edukacyjnych. Kompetencje pedagoga specjalnego. Modele kształcenia nauczycieli w Polsce i na świecie. Podstawy metodologiczne pedagogiki.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia zależności cykli rozwojowych człowieka od kontekstu kulturowo-społecznego; wyjaśniania interpersonalnych mechanizmów determinujących społeczne zachowanie jednostki; wyjaśniania społecznych uwarunkowań zachowań problemowych i konfliktów międzygrupowych; rozumienia dynamiki małych grup; myślenia refleksyjnego w odniesieniu do teorii i praktyki pedagogicznej; analizowania procesu stawania się nauczycielem; prowadzenia dialogu pedagogicznego; dostrzegania i rozwiązywania problemów etycznych w pracy pedagoga specjalnego; tworzenia autorskiej metodyki i wykorzystywania jej w twórczej adaptacji do zawodu; analizy środowiskowych uwarunkowań wpływów wychowawczych; organizowania środowiska dla potrzeb edukacyjnych, rehabilitacyjnych i społecznych.

B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH

1. Kształcenie w zakresie neuro- i psychopatologii rozwoju

Treści kształcenia: Kierunki psychiatrii. Klasyfikacje zaburzeń psychicznych. Psychopatologia i etiopatogeneza najważniejszych zaburzeń psychicznych. Funkcjonowanie społeczne osób z zaburzeniami psychicznymi. Metody profilaktyki, leczenia i rehabilitacji zaburzeń psychicznych dzieci i młodzieży. Ochrona praw chorych psychicznie. Zaburzenia zachowania, zachowania problemowe. Rola rodziny i szkoły w procesie pomocy dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi, niepełnosprawnością intelektualną, problemami zachowania.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozpoznawania zaburzeń oraz objawów psychopatologicznych rozwoju dzieci i młodzieży; realizowania programów uczenia umiejętności społecznych; wczesnej interwencji pedagogicznej wobec osób z zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami zachowania; kształtowania pozytywnych postaw i wsparcia wobec osób z zaburzeniami psychicznymi; organizowania i realizowania środowiskowej pomocy dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi oraz pomocy terapeutycznej ich rodzinom.

2. Kształcenie w zakresie aspektów prawnych i ekonomicznych pedagogiki specjalnej

Treści kształcenia: Współczesne techniki zarządzania. Zarządzanie zasobami ludzkimi. Podstawy marketingu i finansów. Podstawy prawa. Komunikacja społeczna. Diagnoza jakości i analiza strategiczna instytucji. Kompetencje menadżera oświaty. Podstawowe regulacje prawne dotyczące rehabilitacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej, leczniczej, postępowania w sprawach nieletnich.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: stosowania przepisów prawnych w rozwiązywaniu problemów osób z niepełnosprawnością i niedostosowanych

społecznie; posługiwania się wiedzą ekonomiczną w rozwiązywaniu problemów z zakresu pedagogiki specjalnej.

3. Kształcenie w zakresie metod terapii

Treści kształcenia: Kierunki terapii pedagogicznej. Promocja zdrowia psychicznego, psychoterapia. Wskaźniki zdrowia psychicznego. Czynniki sprzyjające i zagrażające zdrowiu psychicznemu. Teorie rozwoju i utrzymania zdrowia psychicznego. Promocja zdrowia psychicznego. Zapobieganie zaburzeniom psychicznym, samobójstwom i uzależnieniom. Poradnictwo psychologiczne. Interwencje kryzysowe. Rehabilitacja psychiatryczna. Psychoterapia. Pojęcia i podstawy teoretyczne terapii pedagogicznej. Kierunki terapii pedagogicznych. Psychoedukacyjny obszar opieki, nauczania, wychowania i rehabilitacji osób z zaburzeniami rozwojowymi. Metody terapii pedagogicznej – działania diagnostyczne i wspomagające. Projektowanie programów terapeutycznych i korekcyjno-kompensacyjnych.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: formułowania celów nauczania i wychowania ważnych dla kształtowania zdrowia psychicznego; tworzenia warunków w środowisku lokalnym sprzyjających rozwojowi zdrowia psychicznego i zmniejszających zagrożenia; stosowania metod promocji zdrowia psychicznego, profilaktyki, poradnictwa i rehabilitacji; rozpoznawania i wyjaśniania problemów terapeutycznych; skutecznego posługiwania się różnymi metodami terapeutycznymi; stosowania metod terapii wpływających na poprawę funkcjonowania dzieci z różnymi zaburzeniami rozwojowymi; stosowania indywidualnych i grupowych metod stymulujących rozwój psychofizyczny i społeczny niepełnosprawnych.

4. Kształcenie w zakresie diagnostyki psychopedagogicznej

Treści kształcenia: Podstawy teoretyczne, założenia, i obszary diagnostyki psychopedagogicznej. Procedury badań diagnostycznych i eksperymentalnych w pedagogice specjalnej – analizy ilościowe i jakościowe. Przydatność metod diagnostycznych w ocenie rozwoju zaburzeń psychicznych. Pedagogiczne metody oceny funkcjonowania edukacyjnego, fizycznego, psychicznego i społecznego osób niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie. Diagnoza na użytek działań rehabilitacyjnych i resocjalizacyjnych. Ocena skuteczności stosowanych metod wychowania, nauczania specjalnego, rehabilitacji i resocjalizacji. Rola i miejsce diagnostyki opiekuńczo-wychowawczej, rehabilitacyjnej i resocjalizacyjnej w pracy różnych placówek i instytucji. Poradnictwo i orzecznictwo psychopedagogiczne.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: diagnozowania psychopedagogicznego w zależności od stopnia i rodzaju zaburzenia oraz wieku osoby niepełnosprawnej.

5. Kształcenie w zakresie metodologii badań w naukach społecznych

Treści kształcenia: Proces badawczy – jego egzemplifikacja w badaniach. Pedagogika specjalna jako nauka empiryczna. Charakterystyka procesu badawczego w porządku hipotetycznym i indukcyjnym. Koncepcje badań ilościowych i jakościowych. Wielowymiarowy model diagnozy oraz rehabilitacji i resocjalizacji indywidualnej i środowiskowej. Studium indywidualnego przypadku jako źródło poznania osoby. Eksperyment jako metoda doskonalenia procesu rehabilitacji i resocjalizacji. Metody statystyczne w badaniach pedagogiki specjalnej.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: stosowania instrumentarium metodologicznego pedagogiki specjalnej; wnikliwej obserwacji, analizy i interpretacji przestrzeni działań edukacyjnych, rehabilitacyjnych i resocjalizacyjnych; konstruowania narzędzi diagnostycznych w zależności od potrzeb i celów; doboru metod badawczych dostosowanych do specjalnych potrzeb; opracowywania koncepcji badawczej – w oparciu o przygotowany własny warsztat naukowo-badawczy – realizowania badań i interpretacji uzyskanych wyników; wykorzystania rezultatów do konstruowania planów i programów edukacyjnych, rehabilitacyjnych i resocjalizacyjnych.

IV. INNE WYMAGANIA

1. Za przygotowanie pracy magisterskiej i przygotowanie do egzaminu dyplomowego student otrzymuje 20 punktów ECTS.